

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Örnsköldsviks kommuns yttrande, ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt (LI2025/00230)

Örnsköldsviks kommun tackar för möjligheten att vara remissinstans och lämnar följande yttrande.

Grundläggande förutsättningar behöver säkras först

Förutsättning för ”Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt” är att staten via Trafikverket säkrar de grundläggande behoven:

- att staten tar ett betydligt större ekonomiskt ansvar för de regionala flygplatserna i det svenska flygplatssystemet.
- att den statliga allmänna trafikplikten och dess tillgänglighetsmodell ses över för att anpassas till nutidens svenska flygmarknad.

Sammanfattning

Örnsköldsviks kommun ställer sig bakom rapportens slutsatser att kommuner/regioner ges möjlighet att upphandla flygtrafik då behovet redan nu är stort för flera regioner och kommuner, samt att behovet sannolikt kommer att öka när exempelvis elflyg möjliggör regionala flygtransporter. Vi ställer oss även bakom förslaget om möjligheten att redan upphandlade trafiklinjer ges möjlighet att utöka utbudet, men vill vara tydliga med att brister i den grundläggande interregionala tillgängligheten är statens ansvar att åtgärda. Ansvar och kostnader för det kan inte övervältras på kommuner och regioner.

Örnsköldsviks kommun anser att Sverige inte ska skapa sämre förutsättningar än för EU:s övriga medlemsländer rörande icke-statliga flyglinjer och tid för alternativa färdmedel, Sverige ska följa EU:s lufttrafikförordning och därmed sätta begränsningen till tre timmar, inte fyra timmar som i förslaget, tre timmar ska även gälla för den statliga trafikplikten.

Örnsköldsviks kommun anser att statligt anslag för allmän trafikplikt måste öka för att säkerställa ett minimiutbud för regelbunden trafik till Arlanda. Det är inte rimligt att den ekonomiska bördan för att upprätthålla en grundtrafikering flyttas från staten till kommuner och regioner.

Örnsköldsvik kommun anser att det statliga anslaget för trafikplikt i större utsträckning behöver baseras på faktiska behov utifrån uppsatta kriterier och att anslagen behöver anpassa, bli mer långsiktiga och fleråriga. Staten behöver säkerställa ett minimiutbud för regelbunden trafik till Arlanda genom att ha en större flexibilitet att införa allmän statlig trafikplikt.

Örnsköldsvik kommun anser att systemet med utredning kring allmän statlig trafikplikt måste ses över och anpassas för att bli mer flexibelt och följa de snabba förändringar som sker idag. Trafikverket bör skyndsamt få ett nytt uppdrag att utreda och föreslå nödvändiga förändringar och att detta ska ske i nära samverkan med kommuner och regioner. Skulle den kommersiella reguljära flygtrafiken mellan Örnsköldsvik flygplats och Arlanda läggas ner, så åligger det på staten att snabbt kunna agera, fatta beslut om trafikplikt och ingå avtal med flygföretag.

Örnsköldsviks kommun anser att staten, utöver att skapa förutsättningar för tillgänglighet genom statligt upphandlad flygtrafik och möjligheten till regionalt upphandlade flyglinjer, även måste ta ett betydligt större ekonomiskt ansvar för grundläggande finansiering av de regionala flygplatserna i det svenska flygplatssystemet.

Staten bör skyndsamt säkerställa minimiutbud av regelbunden trafik till Arlanda

Svensk flygmarknad har förändrats efter pandemin, flygoperatörer som trafikerar svenska flygplatser har blivit färre, dels beroende på debatt kring flygets miljöpåverkan och teknikutveckling genom digitala möten. Flygoperatörerna har stora ekonomiska utmaningar och vill inte ta risker genom att konkurrera med varandra eller trafikera mindre flygplatser. Örnsköldsvik och flera andra kommunala ägare till mellanstora regionala flygplatser står inför avgörande vägval för flygplatsernas framtid. Risker finns att denna samhällskritiska infrastruktur monteras ner och utarmar möjligheten till att hela Sverige ska leva.

Örnsköldsvik delar den tidigare flygplatsutredningens slutsatser att Trafikverket skyndsamt bör ingå avtal med flygoperatör om regelbunden flygtrafik för de utpekade flyglinjer där det inte finns kommersiella förutsättningar för att fullgöra ett minimiutbud av regelbunden flygtrafik och att det är staten som ansvarar och bekostar det minimiutbudet. Därav anser Örnsköldsvik att staten ska säkerställa minimiutbudet av regelbunden trafik till Arlanda för medelstora kommuner som Örnsköldsvik. Detta är kritiskt för regionala flygplatsers överlevnad och bör ske skyndsamt om det kommersiella flyget upphör för att Örnsköldsviks exportstarka näringsliv skall ha rimliga förutsättningarna att fortsätta verka i Sverige och

Örnsköldsvik, men också för våra invånare som ska ha en god tillgänglighet att nå Sveriges huvudstad eller till andra delar av världen inom en rimlig tid.

Trafikverkets behöver revidera tillgänglighetsmodellen och dess kriterier

Örnsköldsviks kommun anser att Trafikverkets tillgänglighetsmodell och dess kriterier för statlig upphandlad trafik skyndsamt ses över. Sedan kriterierna fastställdes är det ett annat säkerhetsläge i världen, behovet av beredskapsflygplatser och samhällsviktigt flyg har ökat och att svensk flygmarknad har ändrats i grunden de senaste åren. Fler flyglinjer i Sverige behöver omfattas av allmän statlig trafikplikt till Arlanda och staten behöver tillskjuta medel till Trafikverket för att kunna genomföra detta.

Trafikverket bör få ett nytt uppdrag att skyndsamt utreda och föreslå nödvändiga förändringar och att detta ska ske i nära samverkan med kommuner och regioner.

Örnsköldsviks kommun

Anna-Britta Åkerlind (C)
Kommunstyrelsens ordförande